

Od 14. do 18.3 2022 jsem se účastnila Světového environmentálního kongresu WEEC 2022

- a) Nejvíce ve mně rezonovaly tyto části programu konference:
- 1) Velmi silně na mě zapůsobila prezentace účastníků Kongresu environmentální výchovy mládeže YEEC, který probíhal současně. Představilo se nám celkem téměř 100 účastníků tohoto kongresu, které tvořili mladí lidé se zájmem o environmentální výchovu z celého světa. V několika uskupeních nám prezentovali své názory, rozhodnutí a výzvy. Využili k prezentacím vlastní texty, umění i zpěv či tanec. Prezentace byla velmi emotivní a dávala velkou naději, v tom, že mnoha mladým lidem není stav naší Země lhostejný a jsou aktivními občany, kteří půjdou rozhodně za svým cílem.
 - 2) Dalším tématem, které mě vedlo k zamyšlení souviselo se snahou posílit vztah dětí k přírodě, zejména možnostmi učit se venku. Tématem mnoha přednášek byla důležitost environmentální výchovy v raném dětství a zamyšlení nad tím, jak přiblížit tyto možnosti pedagogům. S těmito tématy úzce souvisela přednáška o možnostech lekcí pro venkovní vzdělávání na pedagogických fakultách v ČR. Z výkladu přednášející paní Ivy Frýzové jsme se dozvěděli, že vlastní venkovní výuky mají naši studenti pedagogických oborů pro 1. stupeň velice málo – jen na některých fakultách proběhne týdenní terénní výuka, a to 1x za studium, na některých ani to a dále je zde několik jednotlivých venkovních lekcí. Venkovní výuka není součástí kurikula, budoucí pedagogové se tedy na ni nepřipravují při svém vysokoškolském studiu. Je tedy těžké zvýšit zapojení učitelů do venkovní výuky, jestliže s touto výukou nemají vlastní zkušenost a připravují se stále převážně na výuku v interiéru.
 - 3) Jako 3. ve mně rezonovala přednáška Davida Sobela na téma „Proč potřebují děti 21.století (a období po pandemii) přírodu?“ Přednáška poukazovala na rozdíly v soustředění, zdravotním stavu, kreativitě, ale také v dosahovaných školních výsledcích. Obsahoval ukázky z školních programů probíhajících v lese či jinde v přírodě. Děti se přirozeně během hry naučí poznávat přírodní prostředí ve kterém se pohybují.
- b) Z kongresu bych ráda přenesla do praxe poznatky workshop Tvořivá hra, tedy správně Zpátky ke kořenům – Nové metody tvořivé hry pro předškolní vzdělávání. Jednalo se o seznámení s metodickým programem pro vzdělávání pedagogů, zaměřené na rozvíjení tvořivosti ve výuce předškolních dětí. Seminář mi nabídl zajímavý pohled na možné přístupy ve vzdělávání. Ráda bych s nimi začala více pracovat ve své výuce. Řada přednášek mi nabídla možnost seznámit se s různými organizacemi pracujícími v environmentálních oblastech po celém světě, na řadu z nich jsem dostala kontakty. Také jsem získala inspirace na několik publikací k tématu.
- c) Ráda bych kolegům představila právě téma Tvořivá hra. Dále bych je ráda seznámila s tématem místně zakotveného učení, kterému se věnovala řada přednášek. Také bych je ráda seznámila s přednáškou v oblasti neformálního vzdělávání „Obnovení pouta s planetou Zemí – vize Zelená kultura“. Pojednávala o programu pro děti a celé rodiny založeném na propojení se znalostmi našich předků či různých domorodých skupin. Přednášející vycházela etnografických studií, programy využívaly symboliku jako například symbol semena nebo strom, které představují spojení se Zemí a obnovu života, tvoření vlastních totemů. Programy zahrnovaly práci v komunitě, řemesla našich předků, sázení rostlin a další činnosti. Etnografie zde slouží jako nástroj k uvědomění toho, které z našeho každodenního konání je proti přírodě.
- Dále mě zaujalo a ráda předám zajímavá fakta kolegům o tématu školních zahrad, jak ho uchopili v ostatních evropských státech. Blok přednášek zahrnoval praktický příklad zřízení školní zahrady na základní škole v Dánsku – přestavbou asfaltové plochy a hřiště a dále příspěvek o školních zahradách v Maďarsku a Německu.

Samostatnou součástí byly terénní exkurze, které obohatily konferenci a další rozměr. Kromě návštěvy zajímavých lokalit (– vybrala jsem si Mostecko a České Středohoří, kde byly exkurze zaměřené na využívání krajiny člověkem a jeho zásahy do stavu krajiny), bylo přínosná i možnost setkání s ostatními kolegy, pracujícími v různých oblastech environmentálního vzdělávání a výchovy. Kolegům bych ráda povyprávěla i o obsahu těchto zajímavých exkurzí, které skvěle konferenci doplnily.

Světový kongres environmentální výchovy WEEC a jeho pohled na environmentální výchovu v raném dětství.

Celý kongres WEEC prostupovala témata o potřebě změn ve výchově, a způsobech chování lidí k životnímu prostředí. Jednou ze součástí programu bylo téma Environmentální výchova a vzdělávání v raném dětství. Ráda bych vám přiblížila program, který mě nejvíce oslovil a přiměl k zamyšlení. Šlo o workshop Zpátky ke kořenům-Tvořivá hra, který vedla lektorka Carolina Sidon z organizace Muzeum Říčany. Workshop nás seznámil se zajímavou metodikou práce s dětmi s názvem Tvořivá hra.

Lektorka nám nejprve nabídla 2 možné přístupy pedagoga k tvořivé činnosti ve školce-naším úkolem bylo tyto metody práce porovnat a pojmenovat jejich přínos pro děti. V podobě komiksů jsme si prohlédli 2 každodenní příběhy z mateřské školy. Oba nám ukazovaly den ve školce, během kterého se děti věnovaly tématu Velikonoce. V prvním děti vyráběly předem vybrané Velikonoční kuřátko podle vzoru připraveného paní učitelkou, v druhém příběhu si na vycházce našly děti přírodniny a vytvářely velikonoční zvířátko. Ve trojicích jsme se snažili najít odpověď na otázku, co přináší jednotlivé způsoby práce dětem, v čem jsou pro ně přínosné. Poté jsme si sdělili naše závěry. Shodli jsme se na tom, že každý přístup je důležitý něčím jiným – vyrábění tematického výrobku podle vzoru dává dětem pocit bezpečí, zlepšují se v motorických činnostech jako lepení, stříhání, kreslení, děti se učí pracovat podle návodu, mají pocit radosti z hotového výrobku. Naopak tvoření podle vlastních nápadů a se svým vlastnoručně nasbíraným materiálem jim umožňuje rozvíjet svou zvědavost, kreativitu, učí se zacházet s přírodninami, spolupracovat s ostatními dětmi, využívat při tvoření různé dříve získané dovednosti a ty kombinovat podle potřeby. Závěrem jsme se shodli na tom, že nejvhodnější je pro děti oba způsoby výuky kombinovat, protože děti jsou různé a každému vyhovuje něco jiného, a navíc obě metody se vzájemně doplňují.

Metoda Tvořivé hry stojí na 3 pilířích. Jedním z nich je to, že hraní se prolíná s tvořením, tedy že hra motivuje děti k tvoření, a to zase vyvolává v dětech touhu si s vyráběnými věcmi dále hrát. Výsledkem tedy nemusí být žádný konečný výrobek, který dětem vystavíme, neustále ho mohou dále doplňovat a přetvářet a tím si dále hrát.

Druhým je to, že dětem předem nestanovíme, co mají vyrobit, pouze jim nabízím pomoc při zajištění bezpečí případně podporu, když se s něčím neví rady, snažíme se přenést vlastní aktivitu přímo na děti. Učí se tím poradit si v různých nenadálých situacích sami a nespoléhat se neustále na dopomoc dospělých. Ti mají někdy snahu dokončovat, či dělat věci za děti samotné, místo, aby je pouze pomohli navést k možnému řešení.

Třetí pilíř je neméně důležitý. Je to fakt, že zásadní je při tvoření jeho vlastní průběh a učení, které při něm zároveň probíhá. Dítě si při tvoření zlepšuje svoje dovednosti, a to i v případě, že výsledkem není finální výrobek.

Tvořivá hra má také svoje pravidla, těch je celkem 7.

Základem je asi pravidlo číslo 1, které se promítlo do jednoho ze základních pilířů, tedy že dospělí nedělají práci za děti, ale nechají je pracovat a řešit situace samostatně, i když je to jinak, než bychom to řešili my dospělí. Umožňujeme jim tak pracovat svým vlastní tempem i způsobem. Děti nenecháme osamocené, jsme při činnostech s nimi a v případě potřeby jim pomůžeme nalézt řešení.

Během workshopu jsme si rozdali seznam pravidel tvořivé hry s bližším vysvětlením a nejprve ve trojicích, následně jsme diskutovali o tom, která pravidla jsou pro naše vyučující nejproblematictější.

Zajímavé bylo vyslechnout si názory účastníků z jiných zemí, kteří viděli problémy jinde než účastníci z České republiky. Často zmiňovali pravidlo, které se týkalo bezpečnosti dětí, a to: Dbát na bezpečnost, ale nic nepřehánět. Osobně se domnívám, že má řada pedagogů problém s pravidlem 6:

Podporujeme v dětech zvědavost nebojíme se odchýlit od plánované činnosti. Stačí vzpomenout na vlastní praxi, kdy jsem měla naplánovanou celou lekci a bylo těžké se od své předem dané představy oprostit a změnit náplň hodiny nebo kroužku podle momentální situace, protože jsem měla pocit, že děti o něco ochudím, když nedodržím svůj plán.

Metodika tvořivé hry mě nadchla, protože rozšiřuje možnosti další práce s dětmi, zejména v oblasti předškolního vzdělávání a byla jsem za tuto novou nabídku cesty vděčná.